

Štřípky z historie školy

Příbram, květen 2005

Střípky z historie školy

Cechenhaus

Místo, kde se horníci před započatím práce sešli, modlili se a zpívali, pak byla čtena jejich jména a zaznamenáváni ti, kteří do práci přišli i ti, kteří nepřišli – byli „cáchováni“. Cechenhaus stával v místě současné budovy čp. 1 na náměstí Jana A. Alise. To bylo místo, kde v roce 1772 zasedly děti horníků na základě rozhodnutí horního závodu poprvé do školních lavic.

Foto původní budovy školy -cechenhausu

Pamětní spis Březových Hor z roku 1927 uvádí, že prvním učitelem na této škole byl pan Jiří Haas, který bydlel v cechovně a učil čtení, psaní a počítání.

„Teprve roku 1775 zjištěno, že cechovna na Březových Horách, která tenkrátě prázdna byla, přenechána jest za školu tehdejšímu učiteli s tou podmínkou, aby zvonil každého dne řádně na horní zvon v tétěz cechovně zavěšený.“

Do roku 1797 byla březohorská škola školou privátní, nad níž vykonával patronátní právo C. K. nadhorní úřad v Příbrami.

Roku 1797 byla tato škola prohlášena za veřejnou a Příbramská obec podle dvorního dekretu ze dne 14. února 1787 a podle dvorního nařízení ze dne 19. října a 30. listopadu 1787, jelikož jí náležel církevní patronát, musela přijmout i školní patronát nad školou březohorskou. V roce 1797 bylo tedy rozhodnuto a do březohorské školy začaly chodit též děti ze Zdaboře, Lazce, Orlova a Podlesí.

Až v roce 1798 dal magistrát poprvé na opravu a zřízení školy horské 79 zlatých a 27 krejcarů.

Již v roce 1821 potvrdil Krajský úřad podaný plán

k vystavění nové školy v stanovené částce 3 256 zlatých, ještě v roce 1825 se ale nestavělo, stále se učilo v cáchovně.

Březové Hory se však rozrůstaly, přibylo i dětí z okolních obcí a tak bylo třeba otevřít další třídy.

Škola byla tedy roku 1841 rozšířena o druhou a třetí třídu.

Po čase, 31. července 1854 byla výměrem povolena stavba nové školní budovy nákladem 13 784 zlatých. V tomto roce byla též založena školní knihovna.

6.2.1855 byl od C. K. horního eráru cechenhaus se stavebním místem odkoupen za 518 zlatých, kteroužto částku zaplatil hornímu eráru sám Příbramský patronát. Cechenhaus byl ještě v tom roce rozbourán a byla zahájena stavba dvoupatrové budovy pro 5 tříd s naturálním bytem pro učitele a 4 byty pro svobodné podučitele.

Nová dvoupatrová školní budova, lemující východní stranu náměstí, byla vystavěna nákladem příbramské obce jako patronátu, dále nákladem Březových hor a přiškolených obcí.

18. srpna 1857 byla zdejší, nově postavená škola slavnostně posvěcena proboštem ze Svaté Hory a odevzdána svému účelu. Začalo se v ní učit ve čtyřech třídách. Služné učitelstvo vyplácela obec, tento výdaj hradila z horního výtěžku. V té době učitel dostával ročně 580 zl. stříbra, první podučitel 210 zl. stříbra, druhý podučitel 189 a třetí podučitel 168 zl. stříbra ročně.

Roku 1862 byla škola rozšířena na 5 tříd.

10. ledna 1868 vzdala se obec Příbramská na základě zákona ze dne 13. září 1864, § 1 patronátního práva na školu březohorskou.

Za připomenutí stojí, že například ve školním roce 1868-1869 bylo v těchto pěti třídách celkem 889 dětí.

Ty byly rozděleny do jednotlivých tříd následovně:

1. třída chlapecká – 234 dětí
1. třída dívčí – 213 dětí
2. třída chlapecká – 146 dětí
2. třída dívčí – 142 dětí
3. třída smíšená – 154 dětí.

Roku 1873 nařídila zemská školní rada, aby byla

škola zdejší až do 8 tříd rozšířena. Pro nedostatek vhodných místností byla rozšířena jen o 2 třídy. První a čtvrtá zůstaly smíšené, druhá a třetí byly rozděleny podle pohlaví. Tříd zůstalo ve školní budově a pro jednu třídu byla najata místnost v domě číslo 132. K upravení vhodných místností byly vyhlédnuty masné krámy, které stávaly mezi nynějším kostelem Sv. Vojtěcha a radnicí.

V roce 1874 podala místní školní rada žádost na vystavění školního přístavku, ve kterém by byly 3 učebny a 3 pokojíky pro podučitele. Přístavek byl hotov 7.10.1877.

První učitelkou na škole byla Božena Kášová, která do školy nastoupila 1.1.1878. V té době měla škola již 10 tříd.

Rozdělení na samostatnou chlapeckou a dívčí školu

Z citace z Pamětní knihy Obecné školy dívčí na Březových Horách:

„Velešlavná C.K. zemská školní rada výnosem ze dne 2.4.1884 č. 40370 uložila C.K. okresní školní radě, aby na základě § 4 zákona zemského ze dne 19.4.1870 č. 22 vzala v úvahu skutečné rozdělení školy březohorské na samostatnou školu chlapeckou a samostatnou školu dívčí.“

Místní obecní zastupitelstvo 23.5.1884 jednohlasně hlasovalo za rozdělení školy ve dvě samostatné. Rozhodli zároveň vystavět budovu pro školu dívčí. Na základě tohoto usnesení obecního zastupitelstva podala místní školní rada 1.6.1884 C. K. zemské školní radě žádost na rozdělení školy. 22.6.1884 byla žádost schválena.

Počínaje 1.1.1885 byla škola rozdělena na šestitřídní chlapeckou (obecnou) a šestitřídní dívčí (obecnou) školu se správami samostatnými.

Na základě usnesení veleslavné C. K. zemské školní rady ze dne 26.6.1884 se stala škola dívčí od

1.1.1885 samostatnou. Řídícím učitelem se stal pan Severin Provazník.

V roce 1885 bylo započato s kopáním základů na staveništi a zděním a kladením základů dívčí školy. 20.1.1887 byla provedena kolaudace. 2.10.1887 byla škola slavnostně vysvěcena.

Školní budova byla vystavěna nákladem 32 350 zlatých 88 krejcarů.

V roce 1906 byla zřízena školní zahrada a rejdiště pro děti.

Až do roku 1919 byly školy na Březových Horách -chlapecká i dívčí -jako jediné v Čechách osmitřídni, až „malý školský zákon“ z roku 1922 nařizoval povinnou školní docházku v osmi třídách.

Měšťanská škola

1. května 1919 byla otevřena výnosem zemské školní rady ze dne 27.2.1919 měšťanská chlapecká a dívčí škola, jejíž zřízení bylo povoleno 3.2.1919.

Měšťanská škola vznikla sloučením 6., 7. a 8. třídy školy chlapecké a školy dívčí.

„Otevřeny byly tudíž hned tři třídy měšťanské školy chlapecké s definitivní pobočkou při 2. třídě a tři třídy při měšťanské škole dívčí. Výnosem zemské školní rady ze dne 26.4.1919 povolena i při 1. třídě měšťanské školy dívčí zatímní pobočka s výhradou, že obec sama na ni náklady bude hradit.“

Obě měšťanské školy jsou pod jednou správou. Prvním ředitelem měšťanských škol na Březových Horách byl Jakub Vacek.

Z časopisu „Od stříbrných hor“ č. 2 roč. VII z
15.10.1934

„V roce 1934 měl být zavřen 4.ročník při měšťanské škole, neboť za více let se nahromadilo přes 80 000 Kč dluhu za tuto třídu. Obec nemá skoro žádného pozemkového ani jiného jmění, ale obecní zastupitelstvo přesto se odhodlalo prodati parcelu za 20 000 Kč, dále ze zvýšeného školného se dalo na IV. ročník 15 000 Kč. Konečně se utvořilo soukromé komité, jež ze své akce odevzdalo pro IV. ročník 1 185 Kč, čímž vším se podařilo IV. ročník zachránit.“

Po roce 1948

Od školního roku 1948/1949 byla na základě školské reformy rozdělena měšťanská škola na 1. národní školu, 2. národní školu a střední školu.

Školský zákon z roku 1948 vytvořil poprvé jednotnou státní školskou soustavu. Součástí této soustavy byly školy mateřské, školy prvního, druhého a třetího stupně.

Na základě školského zákona ze dne 24.4.1953 č.31 Sb. byla uskutečněna reorganizace českého školství, která zasáhla i březohorské školy.

Reorganizace škol:

Z kroniky Obecné školy chlapecké z r. 1953:

Reorganizace škol. Škola nyní přestavě dne 8. 8. 1953 existoval a připoji se k 2. střední osmileté škole jako její část a jako školní budova.
Oprávněním školního roku 1953 uskutečněna reorganizace naší školy je vzele ŠŠJK a třídami ustanoveny tři osmileté střední školy (z nich jedna na Běškovské tř. a jedna jednorozhodná střední škola).
U naší školní budovy bude od 1. září 1953 dvě osmileté střední školy, 11 třídami = 8 tříd národních a 3 třídy střední školy.
Škola byla rozdělena podle bydliště a do

zdějn školy bude docházeti zácvu z blížších škol
II, III a Větrci a zácvu ze Brodu.

Zůstane zde část zácvu, ze 4 národních školy a
většina zácvu z národních školy.

Přetížil z národních školy z. Vět jmenován byl
a z. Suprem ředitelky z. osmiletí školy z. Pohřbov.

Inventář z národních školy zůstane celý zde a část
ní bytku 4 národních školy. Inventář 4 národních

školy bude převeden na 11 letou střední školu,
k čemu také přejde část zácvu 4 národních školy.

Ukládání inventáře 4 národních školy do Hlbi střed. Píčován
ní a inventáře 2 středních školy do vzdělání školy školy

obstarali jen zvláště sami ševci pakistoni firmou a
nikdy jediné provazy byly přístrojů z. III a dle.

Vše, uvedl. no / uvedl. no) bylo včas do št. srpna, kde
kniha umnostalná existence rozpisů národních
školy a tedy i školy, ve sí.

toho uzavíráme tuto kroniku s tím, nem, aby
nová organizace škol byla, snušení iu rozpisů
zácvu u s, kniha naděje v ní klade ní.

Návštěva T. G. Masaryka

24.9.1920 si při návštěvě Březových Hor prohlédl březohorskou školu první prezident Československé republiky pan Tomáš Garigue Masaryk.

Tuto událost připomíná pamětní deska na budově školy.

Jindřich Majer

Významnou osobností, která se nesmazatelně zapsala do historie březohorské školy byl pan Jindřich Majer.

Narodil se v hornické rodině se sedmi dětmi v Obecnici. Otec mu zahynul roku 1898 po úrazu na březohorském dole Vojtěch.

Jindřich Majer vystudoval Učitelství v Příbrami, poté v roce 1915 narukoval do rakouské armády. Po skončení první světové války působil téměř dvacet let v severních Čechách. Vedle pedagogické práce se věnoval též kultuře a sportu, angažoval se v politice. Ze zdravotních důvodů musel severočeský kraj opustit.

V roce 1936 získal místo učitele na obecné chlapecké škole na Březových Horách a s rodinou se přestěhoval do Podlesí.

I zde se zapojil do společenského života. Stal se dirigentem orchestru březohorského hudebního spolku Cecilie a sbormistrem mužského pěveckého sboru. Pracoval v Učitelské jednotě. Po nacistické okupaci v roce 1939 se zapojil do odbojové činnosti. Po prozrazení byl v listopadu 1943 zatčen a o rok později nacistickým soudem odsouzen k trestu smrti. 19.2.1945 byl popraven v káznici v Brandenburgu. Jeho odbojovou činnost připomíná pamětní deska ve vestibulu zdejší školy.

František Chromý

V čele školy vždy stál člověk, který posunul vývoj školy vpřed, ať už je to Jan Dobeš, Severin Provazník, či ředitelé Vacek, Havelka, Švagr, Majer, Rudolf, Dvořák. My máme ještě v živé paměti ředitele školy, který působil ve své funkci od roku 1963 do roku 1988, kdy odešel do důchodu. Byl to František Chromý.

Nelitoval ani sil, ani času ve snaze zlepšit školní prostředí pro své žáky. Zasloužil se o řadu úprav na budovách, stál za rekonstrukcí školní budovy na náměstí, za vybudováním školního hřiště, plynových kotelen, za stavbou velké školní sportovní haly. Prosadil zřízení tříd s rozšířenou výukou cizích jazyků. V době, kdy se všude učila jen ruština, umožnil žákům poznat i další světové jazyky.

Současnost

Rok 1993 byl pro školu dalším rokem změny. Škola se stala od 1. ledna toho roku samostatným právním subjektem, příspěvkovou organizací města Příbram.

Za touto změnou stál současný ředitel školy,
Mgr. Jan Pechlák

Jan Pechlák

dal škole další směr. V době, kdy se výuka světových jazyků stala samozřejmostí ve všech školách a specializované jazykové třídy ztratily svůj význam, se zasloužil o zřízení tříd s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na fotbal. Velkou motivací pro žáky v tomto oboru je vazba na prvoligový fotbalový klub Marila Příbram, pod jehož záštitou naši sportovci získávají řadu sportovních ocenění. Dnes se již škola může pochlubit řadou bývalých žáků, kteří se

zabývají fotbalem na profesionální úrovni. Děvčata ve sportovních třídách se věnují basketbalu a svými výsledky šlapou chlapcům na paty. O úspěších na sportovním poli svědčí sbírka pohárů, které žáci vybojovali v nejrůznějších soutěžích, ať už okresních, republikových či mezinárodních

Strom školy

Další oblastí, ve které se škola angažuje, je ekologie. Žáci se zapojili do řady mezinárodních ekologických projektů a věnují se celé řadě programů na zlepšení životního prostředí.

Při pátrání v historii školy jsme se dozvěděli: 7.4.1921 se konala na školní zahradě stromková slavnost. O důležitosti pěstování stromů, květin a jejich ochraně promluvil odborný pan učitel Havelka. Za vedení učitele přírodopisu vysázeli hoši a

děvčata 2 stromky a 20 keřů.

29. října 1996 si vysadili žáci na školním dvoře strom školy – lípu.

Do jejích kořenů vložili svá přání do budoucnosti škole, přírodě i celé Zemi.

Přejme si, ať se jim vyplní.

Prameny:

- Archivní materiály z Okresního státního archivu Příbram
- Pamětní spis Březových Hor 1927
- Od Stříbrných hor č. 8 z roku 1936/37
- Almanach Březových Hor
- Školní kroniky

